

Eesti rahwa
Kasuline

Kalender

65.
Keiserliku Aastakirjaku
Kink. 1910
aastakirj

1910

Sentimeeter

1898 suur hõbe auraha Põhja-Liivimaa näitusel Tartus.

18901. auhitud.
Reiseri. Liivimaa
tulustardeste ja
majanduslike so-
siet. brongis aaur.

18951. auhitud.
Aleksiselt Wene-
maa püüdis
näit. Moskwa
suur hõbe aaur.

18901. auhitud.
Püüdis ja riigi-
maade ministe-
riumi brongis
auraha.

Põllumeestele!

Jurjewi pudrette-wabrik

loomitab oma hääls tunnustatud hinnawäärilist

pudrettet.

Pudrette täidab täiesti landasõnniku aset.

„Laudasõnnikuga võrreldes on Jurjewi pudrett umbes 10 korda rikkam wõswoorhapust, umbes 6 korda rikkam lämmastikust ja umbes 2 korda rikkam kaaliliselt. Pudrette on päale selle haigusi peen kui pulber ja hõlbus wäljalülitada.“ (Riia politehnikumi juures olewa katsejaama otsus 12. oktoobrist 1895 nr. 69).

„Nr. 2 proov on Jurjewi poudretteist, mille ühesuguselt jääwat omadust lükkalt kitta ei wõi. Et sel wäetusesainel nii palju lämmastikku ja wõswoorhapust sees on, et ta peen on ja haiguta, siis on Jurjewi pudrette wäärt, laialist tarwitust leidma.“ (Herra prof. Dr. Thoms'i otsus Balti nädalalirja 85. numbris a. 1894, 633 lehel.).

Pudrette on üldine sönnik.

Pudrette täis kõigist teistest sönnikutest üle.

Pudrette on asjatundjate poolt igasugusele wiljale kõige paremaks sönnikult tunnustatud.

Pudrettel on järgmised jaod: lämmastik, wõswoorhapu, kali, magneesia, lubi ja päale selle umbes 65% põlewaid orgaanilisi jagusi (lämmastik). Selle kohta pikemat seletust palume Olewiku nr. 28 1894 tähele panna.

18961. auhitud.
Reiseri. Liivimaa
tulustardeste ja
majanduslike so-
siet. hõbe aaur.

Pudrette müügikoht on:
Wabriku kontor
Tartus, Jaama uulitsas
nr. 91.

18961. auhitud.
Reiseri. Liivimaa
tulustardeste ja
majanduslike so-
siet. hõbe aaur.

Geesti rahwa

Kasuline Kalender

Keiserliku Aualiku
Rm-kogu kink. 1916.

1910

65. aastakäik.

Märkide seletus. ☉ Koor-kuu. ☊ Täis-kuu. ☿ Esimene weerand. ☌ Viimne weerand. — P. ehk p. = püha. — m. = minut. — p. = pärast ehk päew. — l. = kell.

Kaks ristikest (**) näbata päewa arwu - numbri ees tähendawad kiriku ehk kroonu-pühad, mis kirikus pühitseatakse; üks ainus (*) tähendab, mälestuse päewa, mis kirikus ei pühitse, aga mil kohut ja kooli ei peeta.

Päewa- ja Kuu-warjutused.

Aastal 1910 warjutatakse päikest kaks korda. Esimene täieline päewawarjutus on 25. aprillil, siin mitte nähtaw. Teine jaoline päewawarjutus on 19. oktoobril, siin mitte nähtaw.

Aastal 1910 warjutatakse kuud kaks korda. Esimene täieline kuuarjutus on 10. mail, siin mitte nähtaw. Teine täieline kuuarjutus on 3. novembril, siin nähtaw, algab õõsel 4 minutit enne kella kahe ajal.

Aasta jagude muutmisel. 1) Rewade algab 8. märtsil kell 2 peale lõunat. 2) Suwi algab 9. juunil kell 10 enne lõunat. 3) Sügise algab 10. septembril kell 12 lõunat. 4) Talw algab 9. detsembril kell 7 õhtul.

Sündinud asjade aja-artw.

Maailma loomisest arwatase	5860 aasta
Kristuse sündimisest	1910 —
Jurjewi (Tartu) ehitamisest	880 —
Tallinna ehitamisest	691 —
Raamatu-trükkimise üleswõtmisest	470 —
Lutheruse usu üleswõtmisest	393 —
Peterburi linna ehitamisest	207 —
Wene riigi walitsuse alustusest meie maal	200 —
Suure kooli alustusest Jurjewis (Tartus)	108 —
Rõuge-panemise hakatusest	107 —
Wranitsuse Wene maale tulemisest ja Moskwa linna põlemisest	98 —
Meie Reibri Herra Nikolai Aleksandrowitschi walitsuse hakatusest	17 —

ENSU TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38367

1. Jaanuar.

Näari-kuu.

II. Veebruar.

Küünla-kuu.

Näari p. Kristuse ümbertõikamist. Luuk. 2, 21.		
**1 Reede	Näari p.	
2 Laup.	Abel, Set	Ilmad
Pühap. v. Näari p. — Joosep põgeneb Egiptuse maale. Matt. 2, 13—23.		
3 Pühap.	Enof	
4 Esmasp.	Metusala	lähmad külma.
5 Teisip.	Simeon	
**6 Reistn.	3 küniga p.	
7 Neljap.	Melchior	
8 Reede	Erhart	Lumesadu.
9 Laup.	Kaspar	
1. Püh. p. 3. Kün. p. — 12 aastane Jeesus templis. Luuk. 2, 41—52.		
10 Pühap.	Paawli päew	
11 Esmasp.	Viginus	Parajad
12 Teisip.	Rein	
13 Reistn.	Hilarius	talwised
14 Neljap.	Robert	
15 Reede	Felix	ilmad.
16 Laup.	Erdman	
2. Püh. p. 3. Kün. p. — Pulmad Raana linnas. Joann. 2, 1—11.		
17 Pühap.	Tõnnise päew	
18 Esmasp.	Efraim	
19 Teisip.	Saara	Tuuline.
20 Reistn.	Fabian	
21 Neljap.	Agnes	
22 Reede	Vintsent	Peememad
23 Laup.	Emerentia	
3. Püh. p. 3. Kün. p. — Pühalitõbitsest ja peamehe sulasest. Matt. 8, 1—13.		
24 Pühap.	Timotheus	ilmad
25 Esmasp.	Paawli ümberpööramine	
26 Teisip.	Hans	
27 Reistn.	Krüstomus	
28 Neljap.	Kaarel	wähe lumesaaga.
29 Reede	Samuel	
30 Laup.	Ludowika	
4. P. p. 3. Kün. p. — Jeesus walgestab tuult ja merd. Mat. 8, 23—27.		
31 Pühap.	Thetia	

1 Esmasp.	Brigita	
*2 Teisip.	Küünla päew	
3 Restn.	Maarja päew	
4 Neljap.	Hanna	Udune
5 Reede	Weronika	
6 Laup.	Agate	ilm.
6 Laup.	Doora	
5. Püh. p. 3 Kün. p. — Umbrohuist niso seeb. Mat. 13, 24—30.		
7 Pühap.	Rikard	
8 Esmasp.	Salomon	Wähe lund.
9 Teisip.	Luuwalu päew	
10 Restn.	Paulina	
11 Neljap.	Karolina	Seitlit
12 Reede	Güphrosina	
13 Laup.	Beeninga	ilm.
9. P. e. Krist. ülest. P. — Tõdtegljad tolnamäel. Matt. 20, 1—16.		
14 Pühap.	Valentin	
15 Esmasp.	Israel	
16 Teisip.	Juula	Tuisune.
17 Restn.	Konstantia	
18 Neljap.	Konfordia	
19 Reede	Susanna	Parajad
20 Laup.	Eufarius	
8. P. e. Krist. ülest. P. — Külwaja st. Luuk. 8, 4—15.		
21 Pühap.	Ellu	
22 Esmasp.	Peetri päew	talwised
23 Teisip.	Johst	
24 Restn.	Madise päew	ilmad.
25 Neljap.	Wiktor	
*26 Reede	Nestor	} Wdi ndal.
*27 Laup.	Klaudius	
Udune		
Wastu Pühap. — Kristuse kannatamifest. Luuk. 18, 31—43.		
28 Pühap.	Juustus	

1 Esmasp.	Albinus	Udune.
2 Teisp.	Bastla päew	
3 Kesk.	Tuha päew	
4 Neljap.	Adrian	Hafab
5 Reede	Aurora	
6 Laup.	Gotwrid	selgitama.
1. Pühap. paastus. — Kristust kuulatakse. Matt. 4, 1—11.		
7 Pühap.	Perpetua	
8 Esmasp.	Dagmar	Kewade algus.
9 Teisp.	Prudentius	
*10 Kesk.	Palwe päew	1. Kwatember.
11 Neljap.	Konstantin	
12 Reede	Gregor	Niisked,
13 Laup.	Ernst	
2. Pühap. paastus. — Kananea-maa naene. Matt. 15, 21—28		
14 Pühap.	Matilde	
15 Esmasp.	Eugus	wähe tuulised
16 Teisp.	Gabriel	
17 Kesk.	Truuta	ilmad.
18 Neljap.	Patriisius	
19 Reede	Joosep	Külmad
20 Laup.	Rupert	
3. P. paastus. Kristus ajab kurja waimu wälja. Luuk. 11, 14—28.		
21 Pühap.	Benedikt	
22 Esmasp.	Raphael	ööd.
23 Teisp.	Leowil	
24 Kesk.	Rasimir	
*25 Neljap.	Paastu Maarja päew	Evang. Luuk. 1, 26—38.
26 Reede	Maanuel	Segased
27 Laup.	Gustaw	
4. P. paastus. Kristus sööb 5000 meest. Joann. 6, 1—15.		
28 Pühap.	Gideon	
29 Esmasp.	Wilipina	wähe pehmemad
30 Teisp.	Adonis	
31 Kesk.	Toots	ilmad.

1 Neljap.	Teodora	
2 Reede	Teodostia	
3 Laup.	Ferdinand	Päewapaiste
5. P. paastus. Jeesust wistatakse kumbega. Joann. 8, 46—59.		
4 Pühap.	Ambrosius	
5 Esmasp.	Maksim	wahetab
6 Teisp.	Sistus	
7 Kesk.	Aaron	niiskete
8 Neljap.	Liborius	
9 Reede	Walerije	ilmadega.
10 Laup.	Esriel	
6. P. paastus. Kristuse sisesõitmisest. Matt. 21, 1—9.		
*11 Pühap.	Palmi puude püha	
12 Esmasp.	Julius	
13 Teisp.	Iustinus	Kaunis
14 Kesk.	Künni päew	
*15 Neljap.	Suur Neljap.	10 kühmi n. Evangelliumi Jop. 13, 1—15.
*16 Reede	Suur Reede	
17 Laup.	Rudolhw	soojad
Eihawõtte Püha. — Kristuse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.		
*18 Pühap.	1. Eihawõtte püha.	
*19 Esmasp.	2. Eihawõtte püha.	ilmad
*20 Teisp.	3. Eihawõtte püha	
*21 Kesk.	Siim	
*22 Neljap.	Rajus	wähe
*23 Reede	Jüri päew	
*24 Laup.	Reisri prona nimepäew.	wihmaga.
	Albert	
1. P. p. ülest. P. — Kinnipandud uksest. Joann. 20, 19—31.		
25 Pühap.	Markuse	päew
26 Esmasp.	Esselias	
27 Teisp.	Anastasi	Päewapaiste
28 Kesk.	Teresia	
29 Neljap.	Raimund	pehme tuulega.
30 Reede	Erastus	

1 Laup.	Bolbri p.		
1. p. p. ülest. p. — Hea karjane. Joann. 10, 11—16			
2 Pühap.	Sigismund	näbal.	
3 Esmasp.	Risti leidmise		päew 9 Kaunis
4 Teisip.	Florentina		soojad ilmad,
5 Keisn.	Kottard	7. tähtsi	
*6 Nelsjap.	Reisri Herra		sündimise päew.
7 Reede	Jette		aga jahedad
8 Laup.	Stanislaus		
3. p. p. ülest. p. — Urvilise aja pärast Joann. 16, 16—23.			
*9 Pühap.	Nigula päew.	näbal.	
10 Esmap.	Kordian		ööd.
11 Teisip.	Pankraatsius		
12 Keisn.	Neero	6. tähtsi	Wihmane.
13 Nelsjap.	Serwaatsius		
*14 Reede	Reisri Herra		kroonimise päew.
15 Laup.	Sofia		
4. p. p. ülest. p. — Kristuse araminemisest Joann. 16, 5—16.			
16 Pühap.	Peep	näbal.	
17 Esmasp.	Herbert		Sakab
18 Teisip.	Erich		
19 Keisn.	Wilip	5. tähtsi	selgitama,
20 Nelsjap.	Tiiu		
21 Reede	Erilinu		wahelt
22 Laup.	Emilia		
5. p. p. ülest. p. — Oigest palumiseft. Joann. 16, 23—30.			
23 Pühap.	Leontine	näbal.	wähe wihma.
24 Esmap.	Ester		
*25 Teisip.	Reisri Prona		sündimise p. ●
26 Keisn.	Eduard	4. tähtsi	
*27 Nelsjap.	Tacwamine		mise püha
28 Reede	Willel		Parajad soojad
29 Laup.	Matfilian		
6. p. p. ülest. p. — Rõõmustaja. Joann. 15, 26. kuni 16, 1—4.			
30 Pühap.	Wigand	näb.	
31 Esmasp.	Alide		ilmad.

1 Teisip.	Kotshalt		
2 Keisn.	Emma	3. tähtsi	Udune,
3 Nelsjap.	Litsa		wähe wihma.
4 Reede	Widerika		
5 Laup.	Boniwatius		
Neli pühi. — Pühast Waimust. Joann. 14, 23—31			
*6 Pühap.	1. Suwiste püha		
*7 Esmap.	2. Suwiste püha.		Selgitab.
*8 Teisip.	3. Suwiste p.	n.	
9 Keisn.	Bertram	2. tähtsi	2. Kwatember.
10 Nelsjap.	Blawius		Suwi algab.
11 Reede	Barnabas		Dige
12 Laup.	Tiina		soojad
Kolmainu Jumala p. — Jeesus ja Mikodemus. Joann. 3, 1—15.			
13 Pühap.	Kolmainu Ju	näbal.	mala püha
14 Esmasp.	Josefine		ilmad,
15 Teisip.	Wiidu		
16 Keisn.	Justine	1. tähtsi	wahelt
17 Nelsjap.	Artur		
18 Reede	Homer		wihmasadu.
19 Laup.	Kert		
1. p. p. 3. a. 3. p. — Riias mees ja Kaatsarus. Luuk. 16, 19—31.			
20 Pühap.	Wlorian	näbal.	
21 Esmasp.	Emil		Mürtstab.
22 Teisip.	Tiit		
23 Keisn.	Wassilius		Kaunis
*24 Nelsjap.	Jaani päew		
25 Reede	Wiliu		soe ilm,
26 Laup.	Jeremias		
2. p. p. 3. a. 3. p. — Suurelt ohru toodmaajani. Luuk. 14, 16—24.			
27 Pühap.	7 maga ja päew		
28 Esmap.	Josua		pehme
*29 Teisip.	Beetri-Pawli p.		
30 Keisn.	Pawli mälestuse päew		tuulega.

1 Neljap.	Teobald	
2 Reede	Heina-Maarja päew.	
3 Laup.	Kornelius	Wäga
3. p. p. 3. a. J. P. — Arakadunud lambast. Luut. 15, 1—10.		
4 Pühap.	Ulrik	
5 Esmasp.	Anselm	soojad ilmad.
6 Teisip.	Sektor	
7 Restn.	Demetrius	
8 Neljap.	Kilian	Müristab.
9 Reede	Kiriäus	
10 Laup.	7 wennaste päew	
4. p. p. 3. a. J. P. — Olge armultised Luut. 6, 36—42.		
11 Pühap.	Emmeline	
12 Esmasp.	Hindrik	
13 Teisip.	Mareti päew	Wihmasadu
14 Restn.	Dstar	
15 Neljap.	Apostlite lastumise päew	
16 Reede	Hermine	
17 Laup.	Aleksius	pehme tuulega.
5. p. p. 3. a. J. P. — Rohkest kala-augist. Luut. 5, 1—11.		
18 Pühap.	Rosina	
19 Esmasp.	Harald	Selgitab,
20 Teisip.	Elias	
21 Restn.	Daniel	õige
**22 Neljap.	Maria Magdalena p. Keisri Herra Rõrge ema	nimepäew.
23 Reede	Idelheid	
24 Laup.	Kristina	soojad
6. p. p. 3. a. J. P. — Wariseride õigusest. Matt. 5, 20—26.		
25 Pühap.	Jakobi päew	
26 Esmasp.	Anna	
27 Teisip.	Marta	ilmad.
28 Restn.	Pantalon	
29 Neljap.	Olewi päew	
**30 Reede	Troonipärija sünnimise päew.	
31 Laup.	Kristwrid	

7. p. p. 3. a. J. P. — 4000 mehe sõdmitsest. — Mark. 8, 1—9.		
1 Pühap.	Peetruse wangis olemine	
2 Esmasp.	Hannibal	
3 Teisip.	August	Segased
4 Restn.	Dominikus	
5 Neljap.	Dswald	
*6 Reede	Kristuse äraseletamise päha	aga
7 Laup.	Tõnu	
8. p. p. 3. a. J. P. — Wale-prohwetitest. Matt. 7, 15—24.		
8 Pühap.	Gottlieb	
9 Esmasp.	Romanus	
10 Teisip.	Lauritsa päew	soojad
11 Restn.	Olga	
12 Neljap.	Klara	
13 Reede	Mabli	ilmad.
14 Laup.	Salme	
9. p. p. 3. a. J. P. — ülekohtusest majapidajast. Luut. 16, 1—8.		
*15 Pühap.	Ruffi-Maarja päew	
16 Esmasp.	Isak	Udune,
17 Teisip.	Adele	
18 Restn.	Helena	wahelt
19 Neljap.	Sebald	
20 Reede	Bernhard	wihmasadu.
21 Laup.	Rut	
10. p. p. 3. a. J. P. — Jerusalemma ärarikmisesest. Luut. 19, 41—48.		
22 Pühap.	Willibert	
23 Esmasp.	Sakarias	Selgitab,
24 Teisip.	Pärtli päew	
25 Restn.	Ludwig	jaheda
26 Neljap.	Natalie	
27 Reede	Nephart	tuulega.
28 Laup.	Auguste	
11. p. p. 3. a. J. P. — Wariserist ja tõlnerist. Luut. 18, 9—14.		
*29 Pühap.	Joannese surma päew	
*30 Esmasp.	Aleksander Newski päew	
31 Teisip.	Rebecka	

1	Reftn.	Etidiuſ	
2	Neljap.	Elifa	
3	Reede	Berta	Wähe wihma.
4	Laup.	Meuſ	
12. p. p. 3. a. 3. p. — Kurdiſt ja keeletumaf. Mark. 7, 31—37.			
5	Pühap.	Natanael	
6	Esmaſp.	Magnuſ	Barajad
7	Teiſp.	Regina	
*8	Reftn.	Maarja ſündimife päew.	
9	Neljap.	Bruno	ilmad.
10	Reede	Albertine	Sügife algab.
11	Laup.	Gerhard	
13. p. p. 3. a. 3. p. — Preester ja Samaria=mees. Luut. 10, 23—37.			
12	Pühap.	Siruſ	
13	Esmaſp.	Amatuſ	Dööd
*14	Teiſp.	Niſti ülendamise päew.	
15	Reftn.	Nikodemuſ	3. Kwatember.
16	Neljap.	Jakobina	lähwad
17	Reede	Lambertuſ	
18	Laup.	Tönts	jahedaks.
14. p. p. 3. a. 3. p. — Kümneſt wiidatööbistest. Luut. 17, 11—19.			
19	Pühap.	Tinto	
20	Esmaſp.	Marianne	Wihmane,
21	Teiſp.	Madife päew	
22	Reftn.	Morituſ	jaheda
23	Neljap.	Hoſea	
24	Reede	Joannefe ſaamise päew	
25	Laup.	Kleowaſ	tuulega.
15. p. p. 3. a. 3. p. — Mammonaſt. Matt. 6, 24—34.			
*26	Pühap.	Apoſtli Joannefe päew.	
27	Esmaſp.	Adolw	
28	Teiſp.	Wenzeſlauſ	Segane
29	Reftn.	Mihkli päew	
30	Neljap.	Hironimuſ	ilm.

*1	Reede	Maarja kaitſmife ja eestpalwe päew.	
2	Laup.	Wolrat	
16. p. p. 3. a. 3. p. — Kaini=linna turnuſt. Luut. 7, 11—17.			
*3	Pühap.	Lõikufe p.	
4	Esmaſp.	Brantuſ	Udune
*5	Teiſp.	Troonipärija nimepäew.	ja
6	Reftn.	Sirat	tuuline.
7	Neljap.	Maali	
8	Reede	Samuela	
9	Laup.	Jaaf	
17. p. p. 3. a. 3. p. — Wec=töbistest. Luut. 14, 1—11.			
10	Pühap.	Arwid, Mai	
11	Esmaſp.	Burghard	Ilmad
12	Teiſp.	Walwrid	
13	Reftn.	Angeluſ	lähwad
14	Neljap.	Kai	
15	Reede	Hedwig	niiskemaks.
16	Laup.	Galluſ	
18. p. p. 3. a. 3. p. — Suuremaſt kaluſt. Matt. 22, 34—46.			
*17	Pühap.	Keiſerlikube Majefeetibe õnnelik pääſemine Wokſt raudtee=õnnetuſeſt	
*18	Esmaſp.	Lutheruſe uſu üleſwõtmife püha (Luutafe päew)	
19	Teiſp.	Lutſiuſ	Külmad
20	Reftn.	Wendelin	
*21	Neljap.	Keiſri Herra walitſuſe aluſtufe püha.	
*22	Reede	Kaafani Maarja püha.	
23	Laup.	Sewerin	dööd.
19. p. p. 3. a. 3. p. — Alwatuo intmeſen Matt. 9, 1—8.			
24	Pühap.	Hortenſia	
25	Esmaſp.	Kriſpin	Räntſakaſ,
26	Teiſp.	Amanduſ	
27	Reftn.	Kapitolin	
28	Neljap.	Siimon Juudaſ	lülmemad
29	Reede	Heliſ	
30	Laup.	Abſalon	
20. p. p. 3. a. 3. p. — Pulma riideſt. Matt. 22, 1—14.			
31	Pühap.	Wolfgang	ilmad.

1	Esmasp.	Pühade päew	
2	Teisp.	Hingede peaw	Külmetab,
3	Reftn.	Erifa	
4	Neljap.	Otto	wähe
5	Reede	Lotta	
6	Laup.	Leonhard	lund.

21. P. p. 3. a. J. P. — Kuninga-mehe pojast. Joann. 4, 47—54.

7	Pühap.	Enno	
8	Esmasp.	Aleksandra	Tuuline,
9	Teisp.	Teodor	
10	Reftn.	Märdi päew	a
11	Neljap.	Martin piiskop	tuiskab wähe.
12	Reede	Jonas	
13	Laup.	Eugen	

22. P. p. 3. a. J. P. — Kawalast sulasest. Matt. 18, 23—35.

**14	Pühap.	Reisri Herra Kõrge ema sünnimise päew.	
15	Esmasp.	Leopold	
16	Teisp.	Ottomar	Lumesadu,
17	Reftn.	Hugo	
18	Neljap.	Esra	paraja
19	Reede	Elisabet	
20	Laup.	Amos	tülmaga.

23. P. p. 3. a. J. P. — Kohtu rahast. Matt. 22, 15—22.

**21	Pühap.	Maarja ohwri päew.	
		Surnute püha.	
22	Esmasp.	Alphonse	Segased,
23	Teisp.	Eleonora	
24	Reftn.	Lebrecht	hahwad
25	Neljap.	Kadri päew	
26	Reede	Konrad	ilmad.
27	Laup.	Paabo	

1. Kristuse tulem. P. — Kristuse sünnipäevast. Matt. 21, 1—9

28	Pühap.	1. Kristuse tulemise päha.	
29	Esmasp.	Ewart	
30	Teisp.	Andrese päew	Ilm paraneb.

1	Reftn.	Arnold	
2	Neljap.	Meta	Parajad.
3	Reede	Agriola	
4	Laup.	Barbara	

2. Kr. tulem. P. — Wiimse päewa tähtedest. Luut. 21, 25—36.

5	Pühap.	Sabina	
**6	Esmasp.	Nigula päew.	Reisri Herra nimepäew.
7	Teisp.	Antonia	talwised
8	Reftn.	Nigula-Maarja päew	
9	Neljap.	Zuhum	Talw algab.
10	Reede	Judit	
11	Laup.	Woldemar	ilmad.

3. Kristuse tulem. P. — Joannes wangi-tornis. Matt. 11, 2—10.

12	Pühap.	Ottillie	
13	Esmasp.	Luutsina päew	Lumesadu,
14	Teisp.	Nikassius	
15	Reftn.	Johanna	4. Kwatember
16	Neljap.	Alwine	wähe
17	Reede	Ignatius	tuisuga.
18	Laup.	Kristohm	

4. Kristuse tulem. P. — Joannese tunnistus. Joann. 1, 19—28.

19	Pühap.	Lot	
20	Esmasp.	Abraham	Selgitab
21	Teisp.	Tooma päew	
22	Reftn.	Beate	jääb külmas.
23	Neljap.	Wiktoria	
24	Reede	Adam, Ewa	
**25	Laup.	1. Jõulu p.	Ewangellium Luut. 2, 1—14.

Pühapäew pärast Jõulu püha — Simeon ja Hanna. Luut. 2, 23—40.

**26	Pühap.	2. Jõulu p.	Ewangellium Luut. 2, 15—20.
**27	Esmap.	3. Jõulu püha	Ewangellium Joh. 1, 1—14.
28	Teisp.	Süüta laste päew	
29	Reftn.	Noa	Udune.
30	Neljap.	Jaawid	
31	Reede	Wana aasta õhtu	

Kiriku ja kroonupühad, millal loolid ja lohtud tiinni on.

1. jaanuaril — Määri päew.
6. " — Kolme kuninga päew.
2. webruaril — Künla päew.
26. 27. " — Wõinadal.
10. märtsil — Valwe päew.
25. " — Paastu Maarja päew
11. aprillil — Palmipunde püha.
15. " — Suur neljapäew.
16. " — Suur reede.
18. " — Elhamõtte püha.
23. " — Keiserliku Majesteeti Keisri Proua Aleksandra Feodorowna nimepäew.
6. mail — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitshi sündimise päew.
9. " — Nigula päew.
14. " — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra ja Proua kroonimise püha.
25. " — Keiserliku Majesteeti, Keisri Proua Aleksandra Feodorowna sündimise päew.
27. " — Täetähtsuse püha.
6. juunil — Suwiste püha.
24. " — Taani päew.
29. " — Petri-Paawli päew.
22. juulil — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Kõrge ema Maria Feodorowna nimepäew.
30. " — Keiserliku Kõrguse, Suurwürsti ja Auujärjepärija Aleksei Nikolajewitshi sündimise päew.
6. augustil — Kristuse ärastatamise päew.
15. " — Kullki Maarja päew.
29. " — Joannese surma päew.
30. " — Aleksander-Newski püha.
8. septembril — Maarja sündimise päew.
14. " — Nissi ülendamise päew.
26. " — Apostli Joannese päew.
1. oktoobril — Maarja laisemise ja eestpalwe päew.
3. " — Eõikuse püha.
5. " — Keiserliku Kõrguse, Suurwürsti ja Auujärjepärija Aleksei Nikolajewitshi nimepäew.
17. " — Keiserlikude Majesteetide õnnelik pääsemine Wõrki raudtee õnnetusest.
18. " — Eutheruse usu üleswõtmise püha.
21. " — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitshi krooni pärimise püha.
22. " — Kaasani Maarja püha.
14. novembril — Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Kõrge ema Maria Feodorowna sündimise päew.
21. " — Maarja ohwerdamise päew.
21. " — Surnute püha.
28. " — 1. Kristuse tulemise püha.
6. detsembril — Nigula päew. Keiserliku Majesteeti, Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitshi nimepäew.
25.—27. " — Jõulu pühad.

Päewa tõue ja loojaminek

1. jaanuaril	tõuseb päite: t.	8, 53	m., läheb looja: t.	3, 54	m.
11. "	"	8, 37	"	4, 16	"
21. "	"	8, 17	"	4, 38	"
31. "	"	7, 53	"	5, 4	"
10. webruaril	"	7, 28	"	5, 28	"
20. "	"	7, 1	"	5, 52	"
2. märtsil	"	6, 32	"	6, 15	"
12. "	"	6, 5	"	6, 37	"
22. "	"	5, 35	"	7, —	"
1. aprillil	"	5, 7	"	7, 23	"
11. "	"	4, 40	"	7, 46	"
21. "	"	4, 14	"	8, 8	"
1. mail	"	3, 51	"	8, 30	"
11. "	"	3, 31	"	8, 51	"
21. "	"	3, 16	"	9, 8	"
31. "	"	3, 8	"	9, 21	"
10. juunil	"	3, 7	"	9, 25	"
20. "	"	3, 14	"	9, 22	"
30. "	"	3, 28	"	9, 12	"
10. juulil	"	3, 45	"	8, 56	"
20. "	"	4, 6	"	8, 35	"
30. "	"	4, 27	"	8, 12	"
9. augustil	"	4, 50	"	7, 45	"
19. "	"	5, 12	"	7, 18	"
29. "	"	5, 33	"	6, 49	"
8. septembril	"	5, 55	"	6, 20	"
18. "	"	6, 17	"	5, 52	"
28. "	"	6, 40	"	5, 23	"
8. oktoobril	"	7, 2	"	4, 56	"
18. "	"	7, 26	"	4, 31	"
28. "	"	7, 50	"	4, 7	"
7. novembril	"	8, 13	"	3, 47	"
17. "	"	8, 34	"	3, 32	"
27. "	"	8, 51	"	3, 23	"
7. detsembril	"	9, 1	"	3, 23	"
17. "	"	9, 4	"	3, 30	"
27. "	"	8, 58	"	3, 44	"

Loomade tiinuseaeg.

Keisermiseks tiinuse ehk kandmiseajaks arvatakse: hobuste, 48½ nädalat ehk 340 päewa; weistele 40½ nädalat ehk 285 päewa; lammastel ja kitsedel ligi 22 nädalat ehk 154 päewa; sigadel üle 17 nädalat ehk 120 päewa; koertel 9 nädalat ehk 63 tuni 65 päewa; kassidel 8 nädalat ehk 56 tuni 60 päewa.

Kõige pikem tiinuseaeg on: hobustel 419 päewa, weistel 321 päewa, lammastel ja kitsedel 158 päewa, sigadel 133 päewa.

Kõige lühem tiinuseaeg on: hobustel 330 päewa, weistel 240 päewa, lammastel ja kitsedel 147 päewa, sigadel 109 päewa.

Saudumiseaeg.

Kanad hauduvad 19—24 päewa (enamiste 21 päewa), kalkunid 26—30 päewa, hanid 26—33 päewa, pardid 28—32 päewa.

Suur üks-ford-üks.

Kui eesjõuwa arvuga ühe-
welseiswat arvu kasvatatakse,
siis on algeisew arv saadus.

Näituseks: 13 naela võid,
18 kopikat nael, teeb wälja 2
rubla 34 kop.

On murrujagudega tegemist,
siis tarvitatakse kõrvalseiswat
wäikest tabelit.

Näituseks: Kui palju teeb
välja 13 korda $\frac{3}{4}$? Koostus
leida 13 reas $\frac{3}{4}$ al = $9\frac{3}{4}$.

1	1	1
2	1	1
3	1	2
4	1	3
5	1	4
6	1	5
7	1	6
8	2	6
9	2	7
10	2	8
11	2	9
12	3	9
13	3	10
14	3	11
15	3	12
16	4	12
17	4	13
18	4	14
19	4	15
20	5	15
21	5	16
22	5	17
23	5	18
24	6	18
25	6	19
26	6	20
27	6	21
28	7	21
29	7	22
30	7	23
31	7	24
32	8	24
33	8	25
34	8	26
35	8	27
36	9	27
37	9	28
38	9	29
39	9	30
40	10	30
41	10	31
42	10	32
43	10	33
44	11	33
45	11	34
46	11	35
47	11	36
48	12	36
49	12	37
50	12	38
51	12	39
52	13	39
53	13	40
54	13	41
55	13	42
56	14	42
57	14	43
58	14	44
59	14	45
60	15	45
61	15	46
62	15	47
63	15	48
64	16	48
65	16	49
66	16	50
67	17	50
68	17	51
69	17	52
70	17	53
71	18	53
72	18	54
73	18	55
74	18	56
75	19	56
76	19	57
77	19	58
78	19	59
79	20	59
80	20	60
81	20	61
82	21	61
83	21	62
84	21	63
85	21	64
86	22	64
87	22	65
88	22	66
89	22	67
90	23	67
91	23	68
92	23	69
93	23	70
94	24	70
95	24	71
96	24	72
97	25	72
98	25	73
99	25	74
100	26	74

Wene Keisri Herra suguselts.

Keiserlik Majesteet, Keisri Herra

Nikolai II. Aleksandrowitsch, Wene riigi Isesewaltseja,
sünd. 6. mail 1868, nimepäew 6. detsembril.

Keisri Herra Kõrge Ema Keiserlik Majesteet Keiserina

Maria Feodorowna, sünd. 14. novembril 1847, nimepäew
22. juulil; oli abielus Keisri Herra Aleksander III-ga, (Sumalaš hin-
gama läinud 20. oktoobril 1894).

Keisri Herra Kõrge Proua Keiserlik Majesteet Aleksandra

Feodorowna, sünd. 25. mail 1872, nimepäew 23. aprillil, lau-
latatud 14. novembril 1894. Hefeni Suurbertfogil Ludwig IV
ja tema abikaasa Suurbertfogina Alice tütar.

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna, Suurwõrstinna

Aleksandra Fjodorowna, sünd. 30. juulil 1904, nimep. 5. oktoobril.

Keisri Herra Kõrge Tütred:

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Olga Nikolajewna**, sünd. 3. no-
vembril 1895, nimepäew 11. juulil.

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Tatjana Nikolajewna**, sünd.
29. mail 1897, nimepäew 12. jaanuaril.

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Maria Nikolajewna**, sünd.
14. juunil 1899, nimepäew 22. juulil.

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Anastasia Nikolajewna**, sünd.
5. juunil 1901, nimepäew 22. detsembril.

Keisri Herra Kõrge wend ja Kõrge õed:

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Michail Aleksandrowitsch**, sünd.
22. novem. 1878, nimep. 22. novembr.

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Ksenia Aleksandrowna**, (waata
allpool).

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Olga Aleksandrowna**, sünd. 1.
juunil 1882, nimepäew 11. juulil, 27. juulil 1901 abielus Kõrgu-
le Prints Peter Aleksandrowitsch von Didenburgiga.

Keisri Herra Kõrge Onud ja Tädid:

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Maria Pawlowna**, sünd. 2. mail
1854, nimep. 22. juulil, oli abielus Keiserliku Kõrguse **Wladimir**

Aleksandrowitschiga (surnud 4. webruaril 1909). Nende lasted:

Keiserlik Kõrgus: Suurwõrstinna **Kirill Wladimirowitsch**,
sünd. 30. septembril 1876, nimep. 11. mail. Tema abikaasa:

Keiserlik Kõrgus, Suurwõrstinna **Wiktorja Feodorowna**, sünd.
12. novembril 1876, nimepäew 1. juunil; nende lasted: Kõrgus

wõrstinna **Maria Kirillowna**, sünd. 20. jaanuaril 1907, nimep.
22. juulil. Kõrgus wõrstinna **Kira Kirillowna**, sünd. 26. aprillil

1909, nimep. 28. webruaril. — Keiserlik Kõrgus suurwõrstinna **Boris**

Wladimirowitsch, sündinud 12. novembril 1877, nimep. 2. mail.
Keiserlik Kõrgus suurwõrstinna **Andrej Wladimirowitsch**, sünd.
2. mail 1879, nimep. 30. novembril. Keiserlik Kõrgus suurwõrstinna

Zelena Wladimirowna, sünd. 17. jan. 1882, nimep. 21. mail,
on abielus 16. augustil 1902 Kuningliku Kõrguse Kreefamaa printsi
Nikolaus Georgewitschiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna Jelisaweta Teodorowna, sünd. 20. oktoobril 1864, nim. 5. septembril, oli abielus Keiserliku Rõrguse, Suurwürsti **Sergij Aleksandrowitschiga**, (surn. 4. weeb. 1905).

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Pawel Aleksandrowitsch**, sünd. 21. septembril 1860, nimepäew 29. juunil, oli abielus Keiserliku Rõrguse Suurwürstinna **Aleksandra Georgijewna** ga, († 12. sept. 1891). Tema lapsed: Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Dimitri Pawlowitsch**, sündinud 6. septembril 1891, nim. 21. sept. Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Maria Pawlowna**, sünd. 6. aprillil 1890, nimepäew 22. juulil, on abielus 20. aprillil 1908 Kuningliku Rõrguse Rootslama printsi **Wilhelmiga**, Södermanlandi hertsogiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Maria Aleksandrowna**, sünd. 5. oktoobril 1863, nimepäew 22. juulil, oli abielus Kuningliku Rõrguse Suure-Britannia printsi **Alfred Ernst Alberti**, Sachsen-Koburg-Gotha hertsogiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Aleksandra Jossifowna**, sünd. 26. juunil 1830, nim. 23. aprillil, oli abielus Keiserliku Rõrguse Suurwürsti **Konstantin Nikolajewitschiga**, († 13. jan. 1892). Tema lapsed:

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Nikolai Konstantinowitsch**, sünd. 2. webruaril 1850, nimepäew 6. detš.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Konstantin Konstantinowitsch**, sünd. 10. augustil 1858, nimepäew 21. mail. Tema abikaasa: Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Jelisaweta Mawrikiowna**, sündinud 18. jaanuaril 1865, nimepäew 5. sept. Nende lapsed: Rõrgused: **Wärst Joann Konstantinowitsch**, sünd. 23. juunil 1886, nimepäew 24. juunil. **Wärst Gawriil Konstantinowitsch**, sünd. 3. juulil 1887, nimepäew 13. juulil. **Wärst Konstantin Konstantinowitsch**, sünd. 20. detsembril 1890, nimepäew 21. mail. **Wärst Dleg Konstantinowitsch**, sünd. 15. nov. 1892, nimepäew 20. sept. **Wärst Igor Konstantinowitsch**, sünd. 29. mail 1894, nimep. 5. juunil. **Wärst Georgi Konstantinowitsch**, sünd. 23. aprillil 1903, nimep. 23. aprillil. **Wärstinna Tatjana Konstantinowna**, sünd. 11. jaanuaril 1890, nimep. 12. jaanuaril. **Wärstinna Wera Konstantinowna**, sünd. 11. aprillil 1906, nimep. 17. septembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Dimitri Konstantinowitsch**, sünd. 1. juunil 1860, nimepäew 21. sept.

Kuninglik Wajesteet, Hellenide kuningana **Olga Konstantinowna**, sündinud 22. augustil 1851, nimepäew 11. juulil, abielus Hellenide Kuninga Wajesteet **Georgiga** I.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Wjera Konstantinowna**, sünd. 4. webruaril 1854, nimepäew 17. septembril, oli abielus Kuningliku Rõrguse, Württembergi hertsog **Wilhelm Jenogeniga**.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Nikolai Nikolajewitsch**, sünd. 6. nov. 1856, nimep. 27. juulil. Tema abikaasa: Keis. Rõrgus, Suurwürstinna **Anastasia Nikolajewna**, s. 23. detš. 1867, nimep. 22. detš.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Peter Nikolajewitsch**, sündinud 10. jaanuaril 1864, nimepäew 29. juunil. Tema abikaasa: Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Miliza Nikolajewna**, sünd. 14. juulil 1866,

nimepäew 19. juulil. Nende lapsed, Rõrgused: **Wärst Roman Petrowitsch**, sünd. 5. oktoobril 1896, nimep. 19. juulil. **Wärstinna Marina Petrowna**, sünd. 28. webruaril 1892, nimep. 28. webruaril. **Wärstinna Nadeschda Petrowna**, sündin. 3. märtsil 1898, nimepäew 17. septembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Michail Nikolajewitsch**, sünd. 13. oktoobril 1832, nimepäew 8. novembril, oli abielus Keiserliku Rõrguse Suurwürstinna **Olga Teodorownaga** († 31. märtsil 1891). Tema lapsed:

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Nikolai Michailowitsch**, sünd. 14. aprillil 1859, nimep. 6. detsembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Michail Michailowitsch**, sünd. 4. oktoobril 1861, nimep. 8. novembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Georgij Michailowitsch**, sünd. 11. augustil 1863, nimep. 26. novembril. Tema abikaasa Keiserlik Rõrgus Suurwürstinna **Maria Georgiewna**, sünd. 20. webr. 1876, nimep. 22. juulil. Nende lapsed: Rõrgus **Wärstinna Niina Georgiewna**, sünd. 7. juunil 1901, nimepäew 14. jaanuaril. Rõrgus **Wärstinna Xenia Georgiewna**, sünd. 9. augustil 1903, nimepäew 24. jaanuaril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Aleksander Michailowitsch**, sünd. 1. aprillil 1866, nimep. 30. augustil. Tema abikaasa Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Xenia Aleksandrowna**, sündinud 26. märtsil 1875, nimepäew 24. jaanuaril. Nende lapsed, Rõrgused: **Wärst Andrei Aleksandrowitsch**, sünd. 12. jaanuaril 1897, nimep. 30. novembril. **Wärst Jeodor Aleksandrowitsch**, sünd. 11. detsembril 1898, nimep. 16. mail. **Wärst Nikita Aleksandrowitsch**, sünd. 4. jaanuaril 1900, nimepäew 24. juunil. **Wärst Dimitri Aleksandrowitsch**, sünd. 2. augustil 1901, nimepäew 26. oktoobril. **Wärst Kostiaw Aleksandrowitsch**, sündinud 11. novembril 1902, nimepäew 14. märtsil. **Wärst Wafilli Aleksandrowitsch**, sünd. 24. juunil 1907, nimepäew 2. augustil. **Wärstinna Irene Aleksandrowna**, sündinud 3. juulil 1895, nimepäew 5. mail.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürst **Sergij Michailowitsch**, sünd. 25. septembril 1869, nimep. 25. septembril.

Keiserlik Rõrgus, Suurwürstinna **Anastasia Michailowna**, sünd. 16. juulil 1860, nimep. 22. detsembril, oli abielus Mecklenburg-Schwerini suurhertsogi Kuningliku Rõrguse **Friedrich Franziga**.

Laadapidamise päewad Liwi- ja Cestimaal.

Jaanuar. 5. Walgas. — 7. kunni 28. Tartus, 3. nädalat Saksa laad. — 7. Wõrus. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 18. Audrus. — 22. ja 23. Wõnnu linnas. — 25., 26. ja 27. Pärnus. — 30. Uue-Lõwis, Saaramaal. — 30. ja 31. Wolmari linnas. — Pärnus, wiimisel kolmapäewal ja järeltulewal päewal.

Weebuar. 3. kunni 11. Wiljandis. — 4. Wõrus. — 4. Tartus. — 8. ja 9. Walgas. — 8. Suurmõisas, wallamaja

juures, Muhu saarel. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. funni 17. Wiljandis. — 15. Matskivis. — 22. funni 28. Võrus.

Märts. 1. Rodijärveres. — 1. Waimastweres, endise Sihi kõrtsi juures. — 5. ja 6. Kallaste külas, (Krasnagor), Kofora wallas, Matskivi kihelkonnas, hobuste ja kauba laat. — 8. Weikses Ullilas, Wesivere külas, Aidoki talu juures. — 10. Võrus. — 10. Wolmari linnas. — 10. Pitsjärwes, Ritse kõrtsi juures. — 12. Woldis. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. Walgutas. — 20. Sõristes. — 27. Uderna kõrtsi juures, Elwa raudtejaama ligikal. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal. — Wiljandis nädal pärast Suurt neljapäewa. — Põltsamaal kolmandal lihawõtte pühäl. — Tartus igal esimesel neljapäewal pärast Lihawõtte püha.

April. Wiljandis nädal pärast Suurt neljapäewa. — Tartus igal esimesel neljapäewal pärast Lihawõtte püha. — Põltsamaal kolmandal lihawõtte pühäl. — 1. Wastses-Pranglis, endise Koorevere kõrtsi juures, Põlwa tee ääres. — 1. Saduküla-Piknurses, hobuste laat. — 10. Võrus. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 16. ja 17. Ahjas, Kärja kõrtsi juures. — 16. ja 17. Walgas. — 19. ja 20. Wõnnu linnas. — 19. Tõrwas, karielajate ja hobuste laat. — 20. Kuresaare linnas, karielajate ja hobuste laat. — 20. Kaareperas, Pitsjärwe kõrtsi juures. — 20. Marienburgis, karielajate ja hobuste laat. — 20. ja 21. Nuustagus. — 21. Wolmari linnas, hobuste laat. — 21., 22. ja 23. Pärnus. — 25. Zoorus. — 28. Reolas, mõisa kõrtsi juures. — 29. Kaijaveres, Pataste kõrtsi juures. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal. — Pärnus, kolmapäewal ja neljapäewal enne Jüripäewa.

Mai. 9. Wõõbsus. — 12. Võrus. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Juuni. 10. Mustvee külas (Tschornas). — 11. funni 18. Wõnnu linnas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 18. Walgas. — 20. Võrus. — 22. ja 23. Wiljandis. — 21. Tartus. — 27. Mustlas, Tarwastu kihelkonnas. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Juuli. — Pärnus, esimesel kolmapäewal ja neljapäewal Juuli kuus. — 2. ja 3. Karksis, hobuste ja kauba laat. — 2., 3. ja 4. Pärnus. — 5. Marienburgis, elajate laat. — 10. funni 22. Kuresaare linnas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 20. Juulil funni 10. Augustini Pärnus. — 26. Wolmari linnas. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

August. 7. Mõisakülas, raudteejaama juures, Halliste kihelkonnas, karielajate ja hobuste laat. — 10. funni 22. Kure-

saare linnas, kaubalaat. — 10. Walgas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 17. Marienburgis, elajate laat. — 18. ja 19. Helmes. — 24. Wastsemõisas. — 26. Võrus. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

September. 1. Kuresaare linnas, karielajate ja hobuste laat. — 2. Tammistus. — 2. ja 3. Ahjas. — 4. ja 5. Uusnas (Wastse Tänafilmis) Wiljandi kihelkonnas. — 4. ja 5. Räpinas. — 6. Kaareperas, Pitsjärwe kõrtsi juures. — 8. Rõuges, kõstri maja juures. — 10. ja 11. Sürgaweres. — 10. Koikis, Opi kõrtsi juures, Saaremaal. — 10. Tartus. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. Kuresaare linnas, karielajate ja hobuste laat. — 15. Põltsamaal. — 16. ja 17. Kirepis. — 17. ja 18. Audrus. — 20. Reolas, Wesse kõrtsi juures. — 20. Saanemetšas. — 21. Wolmari linnas, elajate ja kauba laat. — 22., 23. ja 24. Pärnus. — 23. Kaijaveres, Pataste kõrtsi juures. — 24. Võrus. — 24. ja 25. Wiljandis. — 27. Põlwas. — 28. ja 29. Walgas. — 29. Wastjeliinas. — 29. ja 30. Septembril Tartus (Mihklilaat). — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal. — Pärnus, kolmapäewal ja neljapäewal enne Mihklipäewa.

Oktober. 3. Suurmõisas, wallamaja juures, Muhu saarel. — 4. ja 5. Nuustagus. — 5. Wõõbsus. — 6. Mustlas, Tarwastu kihelkonnas. — 8. ja 9. Wõnnu linnas. — 10. Moosetatsis. — 11. Saatres. — 12. Võrus. — 12. Sindis, Tori kihelkonnas. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 15. Saduküla-Piknurses, elajate ja linalaat. — 15. Taageperas. — 16. ja 17. Ahjas, Kärja kõrtsi juures. — 18. Mõnistes, Hargla kihelkonnas. — 24. Rõuges, mõisa kõrtsi juures. — 24. Kassnurses. — 25. Walgas. — 28. funni 30. Wolmari linnas, elajate ja kauba laat. — 28. Jõgewas, Laiuse kihelkonnas. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

November. 1. ja 2. Kärus, Wändra kihelkonnas. — 1. Tartus. — 10. Võrus. — 10. Mustvee külas (Tschornas). — 10. Pitsjärwes, Ritse kõrtsi juures. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 20. ja 21. Walgas. — 25. Wolmari linnas. — 25. funni 27. Wiljandis. — 28. Võrus. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Detsember. — Pärnus kolmapäewal ja neljapäewal pärast kolmanda Kristuse tulemise pühapäewa. — 1. Matskivis. — 6. Wõõbsus. — 13. Võrus. — 14. Uue-Lõwis, Saaremaal. — 17. ja 18. Pärnus. — 18. Karksis, Põlwa kihelkonnas. — 27. Walgas. — 30. Uue-Lõwis, Saaremaal.

Kirjade ja pakkide postiraha.

2 lühikirjade eest on terwes Wenerilgi 7 kop. iga loodi pealt, linnades aga 3 kop. iga kirja eest kuni 3 naela rahtuseni postiraha maksta. Kõikidele all saadetud trükitööde eest tuleb iga 4 loodi pealt 2 kop. maksta. Kirja linnitamine maksab peale postiraha 7 kop. Kui linnitatud kiri posti peal kaduma läheb, siis on kirja-saatjal õigus 10 rubla iga kadunud kirja eest kahjutajumisi nõuda. Selle juures ei ole tal muud tarwis, kui linnitamise kaitungi ette näidata. Kirjamarksiid saab posti pealt, täht 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 14, 20, 35, 50, 70 kop. ja 1, 3¹/₂, ja 7 rubla. Markidega kirja ümbrikud maksawad 5¹/₂, 7¹/₂, 10¹/₂, 14¹/₂ ja 20¹/₂ kop. täht, lahitud postilaarid 3 ja 4 kop., kui wastus ette ära maksetakse 6 ja 8 kop. täht. Lembeidatud ümbrikuid ei wõi raha saatmisel mitte tarwitada. Pakkide saatmise kulu on: 1) Euroopa Wenemaal Kaulaasla maaga: kuni 2 naela eest 25 kop., 2 kuni 7 naela 45 kop., 7 kuni 12 naela 65 kop. 2) Ohtu-Siberis: Turkestani Transkaspia kuberm. ja Turgai maakonnas kuni 2 naela eest 45 kop., 2 kuni 7 naela 85 kop., 7 kuni 12 naela 1 rubl. 25 kop. 3) Hommiku-Siberis: Jenisei, Irkutski ja Jakutski kubermangudes, Amuri ja Transbaikali maakondades, Primorskaja Sabaili saarega ja Kwantungi maakonnas kuni 2 naela 65 kop., 2 kuni 7 naela 1 rubla 25 kop., 7 kuni 12 naela 1 rubla 85 kop. Pakkide eest, mis üle 12 naela kaaluvad, saab iga naela eest järgmist maksu wõetud: kuni 500 werstani 5 kop. — 500 kuni 1000 werstani 10 kop. — 1000 kuni 2000 wer. 20 kop. — 2000 kuni 3000 wer. 25 kop. — 3000 kuni 4000 w. 30 kop. — üle 4000-da wersta 35 kop. Kaitungi eest ei saa maksu wõetud. Kui pakki posti peal kaduma läheb, maksab postiwaltisus saatjale kaitungi ettenäitamise peale pakki hinna wälja, aga ainult siis, kui hind saatmise juures üles on antud; lühipakkide eest, mille hind mitte üles antud pole, ei wastuta posti waltisus mitte. Hinnapaki juures peab pealkiri „Ценное“ (hinnaline) seisma ja hind terwetes rublades tähtedega üles tähendatud olema. — Pakkide, mille hind üle 500 rubla kannab, ei wõeta posti peal mitte wastu.

Kahakirjade eest, mille juures „Денежное на _____ рубл.“ adressi peale tuleb kirjutada, maksetakse: a) kaaluraha: 7 kop. loodi pealt omamaal ja 10 kop. loodi pealt wäljamaale, b) linnitamise raha: kuni 10 rublani 10 kop., 10 kuni 100 rublani 25 kop., iga juurekutema 100 rubla pealt 15 kop.; — wäljamaale iga Wenemaa piiriala maadele, nimelt Saksamaale, Austria-Ungria maale, Türgi-maale ja Rumänimaale iga 112 rubla 50 kop. pealt 4 kop., iga teise maale 10 kop.

Wastiraha wõib kirja sees saata kuni 9¹/₄ kop., hõberaha kuni 4 hõberubla ja 95 kop., ja suldraha kuni 30 rubla; raha peab aga nõnda haberi sõse pondud olema, et ta liikuda ei anna. Kadumaminemise korral maksab kroonu kaitungi ettenäitamise peale täie summa wälja.

Postisaadetused sõjemaksmise teel on lubatud Saksaa, Austria, Helweitsia, Prantsuse- ja Belgia-maale järgmistes summas: 216 marki Saksamaale, 254 krooni Austriale ja 266 franki Prantsuse-maale ja Helweitsiaale. — Rättesaamise tulud on iga 10 rubla pealt 10 so. 1000 saadetawast summast. — Saadetawad summad Saksamaale peawad üles antama markides ja penningites, Austriale kroonides ja hellerides, Prantsuse-maale ja Helweitsiaale frankides ja sentimides.

Telegrammid. Telegrammi sõnumite maks on tabelugune: a) põhjustat, b) maks iga sõna eest. Põhjustat terwel Wenemaal on

15 kop. Maks iga ühiku sõna eest on 1) linnades 1 kop. 2) igasse Euroopa-Wenemaa kohta, Soomemaale ja Kaulaasle 5 kop. 3) Asla-Wenemaa 10 kop.

Stempelmargid. 5-e kopikaline stempelmark tuleb panna: kaitungi peale, millest kaitsejaja oma nime läbi kirjutab; 10-ne kopikaline stempelmark dokumentide ja allide peale, selle wäärtus kuni 50-ne rublani tõuseb, ja ka kuni 80-ne tehetulgelise kontoraamatute peale, sellele wõla peal wõetud kaupade sissekirjutatud saab; 15-ne kopikaline stempelmark seltsiliste-laardi peale; 60-ne kopikaline stempelmark palwekirjade, sünnilise- ja ristimise tähtede ning atestabide ja kaehud-kirjade peale igasse kohtusse. (Wastuse tarwis tuleb weel teine 60-ne kopikaline stempelmark palwekirjale juure lisada. 1-he rubliline stempelmark on wõlkirjade ja testamentide j. n. e. peale panna.

Siberisse.

Loofene ligemast minewikust.

„Wõtku seda mõisa tükitegu,“ ütles Randimäe Jaa tupp aitudes oma naese Tiule, „siin wea ja orja, just kui hobune, tee mõisale hommikust õhtuni tüksid, jäta oma kanditükene harimata ning ime siis talwel näljatäppe. See on wiimane aasta, mill ma kandikohta pean. Tulewal aastal olen Siberis, Jean jalad oma laua alla ja teen ise, mis tahan.“

„Parem läheme jälle talu kõrwaliseks, julges Tiin wahela lausuda.

„Mis pagana talu kõrwaliseks,“ kas seal parem on, kui mõisat orjata! Ühed koorijad ja kurnajad kõik! Tead küll, kuis lugu oli, kui meie Alamäel teenisime: Sööb halb, korter kitsas, ainult sängi ruum peretoas ja siis lase end wanal Peedul hommikust õhtuni laisaks raipets sõmata!“

„Ega siis just Alamäele pruugi minna. Seal on Rand-sepa Andres, Siimu Kaarel ja Kadaja Willem kaugele jungalased, mine nende juurde!“ julges jälle Tiin tähendada.

„Kas sugulased paremad koorijad? Kui poisimees olin, siis teenisin ju Siimu Kaarlit. Hinge tahtis jeeft wälja pigistada otsekohel! Jhnuškoi, muud midagi!“

„Sull on kõik ihnuškoid, ja kui kord Siberisse lähed, ega sealgi lugu teistiti tule!“ tähendas jälle naene. „Tea, et ja kõige üle nuriset ja kuskil rahul ei ole. Ühes paigas tööd palju, teises söök halb, kolmandamas korter kitsas ja nii ei leia ja terwes kümnes kihelkonnas kohta, kus elada wõiksid!“

„See on tõsi: Siin on jee Gesti Siber. Kirjutas ju mulle sellepoe Jahan Siberist: Seal Viivimaal on Siber,

siin oleme aga wabad mehed, igal oma põllulapp, oma karja- ja heinamaa ja oma majahurtst wihamawarjaks peal! — Nää, neil on seal oma wihamawarigi, aga kas see kandimaja ka wihma peab? Mäletad küll toona, kui rahe- ja wihamajadu oli: hamba alla ei jäänud kuiwa."

"Ja siis seda hullu mõtet ja ei jäta: Jkka tikud Sibe- risse. Sinna saadetakse ju kurjategijad!"

"Wõi arwad sa, et kurjategijatel wiga on? Küll kroonu koidide eest hoolitseb. Asujatele antakse kunni 300 rubla aas- tas abiraha, siis wiisjaseeme, metja raiu niipalju kui kulub ja ehita hoone üles, karjamaa on prii käia, — kõi oleme seal wabad, keegi ei nõua tükitööd ega raha — ela kui parun!"

"Aga miks siis Räästa Peeter ja Kulli Kaarel tagasi tulivad, kui seal nii hea parunid mängida on?"

"Rumal küsimine, miks? Kes mees on ja põldu harida mõistab, see ei tule tagasi!"

"Põldu wõib ka siin harida!"

"Kui rumal jutt, kus on mul oma põld, mis ma oma kae järele harida saan?"

"Aga mõtle, et sinna oma terwise jätta wõid. Nääb. Räästa Peetrit, kõnnib kui wari ümber, tiisikus wõi mis tal on. Ja Kulli Kaarli Mari ja faks wäiteft poega, need puh- kawad Siberi mullas."

"Üks surm kõi. Muld siin kui seal!"

"Aga haigus, kui ei ela, ei sure!"

"Ah tühi naeste lori. Töönimene tohib nüüd haigeks jääda. Üks jumala ilm, õht siin kui seal."

Tiiu ohkas ja läks wälja. Jaak istus aga sängi ääre peale, wõttis piibu ja tubakatoti taskust wälja ning hakkas mõteldes popjutama.

* * *

Teisel kewadel rändasidwad E. wallast 10 perekonda wälja. W. wafjalis oli neid hulk omastid saatmas. Naesed ja lap- sed nutisidwad ning palusidwad mahajääjaid sugulasi. Mehed olisidwad aga tõsised ja mõttes. Nad ei nutnud küll, aga siiski paistis waatajatele filma, et nende jüda raste oli. See tuli sellest, et wähe aega enne nende ärasõidu päewa 3 pe- rekonda, dieti perekonna ülejäänud liifmed, roidunult ja pal- jalt kodu tagasi olisidwad pöörnud. Üks wäljarändaja pere- konna isa oli Wenemaal kuskil wäikeses linnas häfilise hai- guse kätte surunud; teisel oli naene Siberi mulda maetud, kolmandamal olisidwad faks last kuhugi Siberi raudtee äärde

Wene kabelisje paigutatud, — waranduse natukesest olisidwad muidugi kõi ilma, räbalates ilmusidwad nad sugulaste juurde ja palusidwad ulualust.

See kõi tegi meeste meele haputs, ja naesed olisidwad otse meeleärastemisel. Kuid tee oli jalge all, kohad olisidwad kääst ära antud — kuhugi ei olnud enam minna: ettewõ- tud nõu pidi teoks tehtama.

Kandimäe Tiiu langes ühe ja teise mahajääja kaela nuttes: Peastke mind ja minu lapsi, ärge laske Jaagul mitte minna!"

"Ei saa enam; nüüd peate aga edasi minema, eht Ju- mal aitab laugel maal ka!"

"Mina ei usu selle lauge maa sisse;" nuutsus Tiiu. "Mina tahan, et mind omanaa mulda maetakse. Ütelge Jaagule, et ta weel siit ümber pööraks. Meie teeme päiwiti tööd ja saame läbi!"

Jaak seisjs, pea rinna peale lastud, Tiiu selja taga ja ei lausunud midagi.

Helistati esimest korda. Nüüd tuli raste lahtumise fil- mapilk — suurem osa tõttasidwad wagunisse. Tiiu aga ei tahtnud lahtuda. Wiie aastane Udele ja kolme aastane Ma- rie pidasidwad nutja ema seelikust kinni ja ütlesidwad iga paari minuti tagant: "Ema, lähme kodu! Meie ei taha raudruu- naga sõita!"

Löödi teine kell.

"Nüüd ruttu!" ütles Jaak.

"Jumala eest, jäta mind! Mina ei lähe mitte. Siin on mu kodumaa, siia ma suren!"

"Rumalus," ütles Jaak ja tahtis vähemat tüdart ema seeliku küllest ära kiskuda.

"Jäta ta rahu, ma ei taha!" ütles Tiiu wihaselt Jaagu poole pöördes. Wäikene Marie hakkas haledasti nutma.

Keegi teine wäljarändaja tuli Jaagule appi: "Kuule Tiiu, ära tee rumalusi, rong läheb minema."

Tiiu ohkas aga: "Ei wõi, ei saa!"

"Miks ja siis wafjalisje teisi tülitama tulid," kostis teine wäljarändaja.

"Kas Jaak head sõna kuulis! Wägisi weab ta mind ja lapsi surma suhu!"

"Ruttu, ruttu!" hüüdisidwad teised wagunist. Jaak kar- gas platwormile. Naene ja lapsed ulusidwad meelt ära heites.

"Ära tee rumalusi Tiiu!" hüüdis Jaak, "astu ruttu üles!"

Wakfali teener astus tella juurde, et kolmandamat tella helistama hakata.

„Toogeta wägisi rongi!“ hüüdsiwad mõned wagonist. Kell helises.

„Ruttu, ruttu!“ kisendas Jaak õige kurjaks saades ja kargas waguni esiselt maha, et lapsi üles aidata.

Konduktor andis wilega märku. Rong hakkas liituma.

„Ennem surma, kui Siberisse!“ ütles Tiiu, tahmas omad lapsed kaenla alla ja tahtis end rongi alla heita.

Jaak oli nii ehmatanud, et ta kätt ega jalga liigutada ei suutnud. Veel üks samm ja Tiiu oleks nutja lastega liituma rongi all olnud.

Digidal olew raudtee shandarm oli aga asja märkanud ja takistas Tiiut, tagant õladest kinni wõttes.

Rong sõitis wäljarändajatega ja Jaagu fraamiga ära. Jaak, Tiiu ja lapsed wiidi wakfalisse, kus protokoll tehti. Jaamailem andis Jaagule nõu kodumaale jääda ja telegrafeeris järgmiste jaama ette, et Jaagu fraam sinna maha jäetaks. Nüüd sõitis Jaak oma perekonnaga saatjatega ühes kodu ja jäi ühe sugulase juurde K. walda kõrwaliseks.

Poolteist aastat oli jectsaaadit mööda läinud, kui wäljarändajad Siberisse asusiwad. Talw oli tuleful, ja nagu rändajad linnud talweks lõune poole lendawad, nii tuliwad poolteise aasta eest Siberisse rännanud perekonnad üksteise järele kodumaale tagasi. Minult paar perekonda oliwad Siberi taigadesse õnne katsuma jäänud. Mitu wäljarändajat oliwad oma perekonnast mõne liikme wõerasse mulda matma pidanud, kõikidel oli wiimane kui rahakopikas otsas, ja alandlikult palusiwad nad nüüd sugulasi, et nad talweks neid oma ulu alla wõtaksiwad.

„Keist põlist metsa pandi meid asuma,“ ütlesiwad nad; „ei ainuiski walmis põllulapikest ega peawarju. Hundid ja karud käiswad meile wõeraks, waewaga haritud ja wälja juuritud põllul wõttis külm wilja ära, abiraha ei ulatanud häda kustutuseks.“ Riisugust taebust oli pea kõikide juust kuulda.

„Päris hea,“ ütles Jaak oma naesele, kui ta wallamaja juurest tulles, kus ta wäljarändajate lugu oli kuulnud, „päris hea, et sa end rongi alla heita tahtsid — nüüd elame ometi kõi!“

„Kumal see küll oli,“ ütles Tiiu, „aga häda ajab härja kaewu — parata polnud midagi. Ma olin meelt ära heitmas.“

„Ei ma end enam omaist wallast kuhugi liiguta,“ ütles Jaak.

„Noh, wallast liigutada wõid küll, aga ärgu sind enam Siberi kallamaad ja Wologda wiljasalwed meelitagu. Näed nüüd, et naestel rohkem arusaamist on, kui mõnel mehel,“ ütles Mari.

„Nii ta küll näitse olewat,“ kiitis Jaak järele, wõttis piibunofu taskust, pani juhu, tõmbas tifuga tuld, pani piibu põlema ja ütles siis nagu julgust saades: „Saa nüüd sellest ilmast aru, kus see hea wõi halb. Ühel Siber siin, teisel seal — aruotsa pole kustil! . . .“

A. Gr.

Tagasiwaade.

Politilistes oludes oli 1908 aasta wiimajel poolel põhjapanetwaid muudatusi. Sünnimused nagu ajasiwad üksteist taga. Politiline olukord muutus üleüldiselt. Rõige-mahajäetumates maades, nagu Türgi- ja Persiamaal, ärkas rahwas — ja wanad walitajad kõikusiwad. Türgimaa revolutsion oli see, mis kiwi weerema pani. Noortürlased paniswad riigipöörde toime. Kolm päewa enne konstitutsiooni wäljakuulutamist Türgimaal ei teadnud peale wandeseltslaste keegi, mis tulemas on. Et Europa waheliseegamise plaanisid nurja ajada, andis sultan Moor-Türgi komitee nõudmistele järele ja kuulutas konstitutsiooni wälja. See konstitutsion ei ole küll uus, waid ta pidi juba 1876 aastast saadik maksmas olema. Siiski oli see siis teine Türgi parlament mis 17. detsembril 1908 oma tegewust algas. See päew oli Türgimaal pidupäewaks.

Kuid sellele järgnesiwad Türgimaale kahjulituid sündmused: Bulgaria lõi end Türgimaa ülemwalitsuse alt lahti ja kuulutas end Ida-Rumeliaga ühiseks Bulgaria kuningriigiks. Austria tarwitas parajat filmapillu ja kiitis Türgi prowintsid — Bosnia ja Hertsegowina — jäädawalt enese külge. Ra Kreeta saar tahtis end Türgimaa küljest lahti kiskuda ja Grekamaaga ühineda. Serbia hakkas ägedaste Austria teguwiihi wastu protesteerima ja kardeti juba, et Serbia ja Austria wahel sõda tuleb. Selleks õhutas Serbia laisi sõjatas kroonprints Georg. Mõõdukamatel ollustel läks wiimaks korda sõjahimulisi waigistada. Ra wäikene Monte-negro oli Austria peale Bosnia pärast pahane. Bulgaria tunnistati juurriikide poolt iseseiswaks. Uue aasta algul

leppiswad Austria- ja Türgi walitsused eneste wahel kokku. Austria maksis Türgile kahjutasuks 2½ miljoni Türgi naela ja Türtle sai ka weel teisi eesõigusi. Türgimaa lootis aga weel rohkem.

1909 aasta esimesel poolel oli üleüldises politikas weel suuremaid muudatusi, kui 1908 aasta wiimasel poolel. Türgimaal tegiwad wanameelsed ja waimulikud noortürklaste wastu jala kihutusetööd, nii et 13. aprillil uue kalendri järel Konstantinoopolis mäss lahti pääses. Parlamendi maja piirati õõsel ümber, ohwitserid wõeti wangi ja nõuti parlamendi juhi Ahmed Risa-bei ja peaministri Hilmi-pascha lahukumist. Wanatürklaste ja waimulikkude wõit nähti kindel olewat; aga noortürklaste kogusiwad end, ja juba 19. aprillil, uue kalendri järel, piirasiwad nende sõjawäed Konstantinoopoli ümber. Määd nõuti sultan Abdul Hamidi troonilt lahukumist. 24. aprillil tõmmati Ildis-Kioski peale walge allaandmise lipp üles. Wõitlustes, mis selle juures oliwad, saiwad 2000 surma ja 5000 sultani poolehoidjat langesiwad noortürklaste kätte wangi. Uueks sultaniks kuulutati Muhammed V., endise sultani wend, kes konstitutsioonile truudust wandus. Peale selle hakkasiwad wanatürklaste kihutusel Wäike-Aasias Armeenlaste tapmised. Adanas tapeti metsikul wiisil 30 000 Armeenlast, Greetlast ja teisi ristiusulisi ära.

Ka Persias kestiswad käärimised edasi. Oldi waenuline Wene wägede wastu ja tehti kihutusetööd, kunni mäss täiesti lõktele lõi, kus juures Persia rahwuslased kõige suuremat osa mängisiwad. Schah Muhammed Ali tehti troonilt lahti ja uueks schahiks kuulutati 16. juulil tema 10-aastane poeg Ahmed Mirza. Endine schah tuli Wene-maale elama. Sultan Abdul Hamid elab aga Türgimaal Soloniki ligidal lossis wangina.

Ka Hiinamaal oli trooniwahetus. Eest keiserinna Tshusi ja nõdraaruga keiser Hüang-Sü suriwad ühel ajal. Troonile sai prints Tuani laheastane poeg Puij.

Europa riikidest oletas Hispania mäss juuli kuul nimetada, mida sealne walitus karmi sõjaseadusega peagi maha surus. Mäss tõusis sõja puhul, mis Hispania walitus Marokkos algas. Marokkos kestawad aga ruhutused ja walituse poolt hirmsad piinamised ja tapmised weel edasi. Marokko sultani wastane trooninõudja Roghi on wangi langenud ja weeti raud puuris ümber.

Wenemaa elas sel aastal rahulikult. Wene Keisri Majesteet käis wäljamaa walitsejatel wõõrsiks, kus teda

suurepäraliselt wastu wõeti. Wene Duuma on mõndagi seaduse punkti arutanud; suuremaid seaduse muudatusi ja parandusi ei ole weel ees olnud. Rangem walituselord kestab paljudes paikades edasi, ehk küll maa juba täiesti rahulik on.

Õnnetuid juhtumisi oli sel aastal palju. Kõige hirmsam oli küll maawärisemine 28. detsembril Ka-laabrias ja Sitjiilias. (Italias.) Messina linnas sai üksi kunni 150 000 inimest hukka; linn langes waremeteks. Ka mitu teist vähemat linna ja hulk külasid häwitati maawärisemise läbi ära. Üleüldse arwati hukkaaanute hulk 200 000 peale.

Gesti asjadest olgu **Muusikapäew** nimetada, mis ette-tannete kui ka osawõtmise poolest hästi korda läks. Tänapäewne Gesti näitus oli suurem kui muudu; üle 22 000 inimest käiswad näitust vaatamas. Ka Gesti kunstnäitus on nime-tamise väärt. Siit wõiswad wõõradki näha, et Gesti kunst olemas on.

Surma läbi lahtus meilt tuntud ja lugupeetud muusika-mees, kirjanik ja esimene Gesti päewalehe „Postimehe“ asutaja ja toimetaja Dr. K. A. Hermann 29. detf. 1908 ära. Ta maeti 4. Jaanuaril suure rahwa osawõtmise all maha.

A. Grenzsteini 60-aasta sünnipäewa puhul tõusiwad Gesti ajakirjanduses endised waielused elule. Üks jagu lehti, „Wirulane“ ja „Rahwa Päewaleht“, astusiwad Grenzsteini eest wälja, „Postimees“ jüüdistas teda aga endist wiisi.

Need oleksiwad peajoontes aasta tähtsamad sündmused 1908 augustikuu kehtkohalt kunni 1909 augusti kehtkohani. Sündmusi on aga nii palju olnud, et kitsas ruum kõike nimetada ei luba.

Meteorfiwid.

Dr. A. v. Saksi järele kukkus 29. aprillil 1855 Saaremaal Pidduli sadama lähedal Kaande talu juures meteorfiwi maha. See oli kiwimeteoriiitide seast, mille sugused selsamal ajal ka ülemaal (Liivimaal) maha on kukkunud. Enam jagu nendest kiwidest on Tartu Looduseuurijate Seltsi muuseumis asetatud.

Sellest samast asjast kirjutas tolasjal õpetaja K. Masing „Inlandis“ järgmiselt: „Minema kuu lõpul kukkusiwad siin mitmed meteorfiwid maha, milledest üks 8 puuda raske oli

ja ainult mõned sammud ühest põllul töötavast talumehest eemale 3 jalga maa sisse langes. Kiivid on hallikarwa kol-
laste viirudega ja kange weewli haijuga. Meie soovitame
jeda aerolyhti, mitte ainult herradele täheteadlastele uurimi-
seks, misjulgusest ollusest teised taewakehad koos seisawad, waid
ka herradele rohuteadlastele keemikaliseks analüüsiks, et proo-
wida, kui palju terweks tegevat jõudu sellel on. Meie pool
on sellega juba proowi tehtud. Kui nad ennast omas loo-
tuses petetud nägiwad olema ja kiwi puruks paiudes temas
mulda ei leidnud, ei tahtnud nad mitte selle mõttega ära
harjuda, et niisugune asi täiesti ilma otstarbeta taewast alla
on kukkunud. Kui kõik ära oli proowitud, jahwatati kiwi
peeneks pulbriks ja tarwitati iga haiguse wastu rohiks, kahe
tunni pärast sisse andes. Tõesti olla ka paljud selle rohuga
terweks saanud."

Nii õpetaja Masing. Muidugi teada, ei aitanud puruks
jahwatatud kiwi pulber kedagi, waid hea „ust“ ja kuulsus,
et rohi tawast pärit, tegiwad rohu sel ajal nii „kuulsaks“,
et õpetaja Masing sellest teistelegi teatas.

Putukas.

Ma nägin unes, et meid umbes kakskümmend inimest
kusagil suures lahtiste akendega saalis istus.

Meie keskel oliwad lapsed, naesed, wanakesed. . . Meie
kõik rääkisime millegist väga teatawast asjast, rääkisime kõ-
wasti ja arusaamata.

Kätiselt lendas saali suur, umbes paari tolli pikune,
putukas . . . lendas, keerles ja keerles ja lastis ennast wi-
maks seina peale maha.

Putukas oli väga kärese wõi erilase sarnane: teha —
porikarwa pruun, niisamajugused karedad tiiwad, laialiaetud
karwased käpad ja suur kandiline pea. Ja see inetu pea ja
jalad oliwad helepunased, just nagu werega tofku määritud.

Smelik loom waatas seina peal pahemale ja paremale
poole, ülesse ja alla, ja liigutas seal juures karsitult oma
weriseid jalgu. Kätiselt tõusis ta lendu, tegi paar ringi ja
lastis warsti jälle seina peale maha ja wahtis uuesti tuas ringi.

Elukas sünnitas meis jälkust ja kartust, õigust ütelda,
päris hirmu, ja kõik karjusiwad: „Ajage wälja see hirmus
elukas!“ kõik lehwitasiwad kaugele rätikuid, kuid lähemale ei
julgenud ükski minna, ja kui kole elukas wiimaks lendu tõusis,
hoidiswad kõik tema eest kõrwale.

Tubaku wabrik

kõige suurem wabrik Moskwas,

soowitab omast tubaku ladust

Cartus, Sunnel turul Nr. 12,

oma Wenemaal kõige rohkem nõutawaid paberossa

Дюшесъ

10 tükki 6 kop., 25 tükki 15 kop.,

Шутка

20 tükki 6 kop.,

hääduze poolest paremad kui mõne teise wabriku

10 tükki 6 kop. paberos,

ja tubakat

Турецкій ja Сухумскій

terge hää maitsega, $\frac{1}{4}$ naela 40 kop., $\frac{1}{8}$ naela
20 kop. ja $\frac{1}{4}$ naela 28 kop., $\frac{1}{8}$ naela 14 kop.,

ning III. sorti tubakat

Янтарь

üdna terge maitsega,

teist selle hinnalist nii hääd tubakut ei ole.

✶ Jällemüüjatele odawad hinnad. ✶

Ainult üks meie kaaslastest, teegi walgenäoline noor-
mees, waatas meie peale imestusega, kehitas õlgasid ja seletas
naeratades, et ta sugugi mitte aru ei saa, miks meie nii ra-
hutud oleme: tema ei näinud hirmust putukat mitte, ega
kuulnud ka tema tiibade krabinat.

Kätiselt sihtis putukas otse nooremehe peale, tegi paar
keerutust õhus ja lastis ennast nooremehe otsa peale maha
ja nõelas teda just meele kohalt. . . Mõrk hülle tuli noore-
mehe suust kuuldawale, ja ta kukkus surmalt maha.

Tartus, Kaubahoovis nr. 26.

G. Günther'i

enne Martin Bökler'i

wärwi pood**Tallinnas ja Wiljandis,****Tartus, Kaubahoovis Nr 6,**

müüb tingimata kõige odavamal hinnaga kõiksugu häd
lõnga ja kanga wärwifid, seebifitwi, willa kraa-
fisid ja kuulsaid Steiermarki terase wikatid. Maal-
dri wärwifid kuiwalt ja aururammuga õliga õerutud.
Wärnitsad, lakki, liimi ja pintselsid. Seina- ja
katusepappi wabriku hinnaga.

Tartus, Kaubahoovis nr. 26.

Putukas aga lendas ise minema. Siis alles saime meie
aru, kes see tundmata elukas oli.

J. S. Turgenjewi järele.

W a e n e.

Vätsin uulitsat mööda . . . ja mind peatas waene wõi-
metu wanamees.

Miisked, aukulangunud filmad, sinised huuled, närused rii-
ded, tärnas ihu . . . Oh, missugused koledad waesuse jäljed! . .

Ta sirutas armuandeid paludes oma punase paisunud
käte minu poole . . . Ta hoigas, palus abi . . .

Ma hakkasin taskusid mööda kobama . . . Mitte krossigi!
Kas taskurätikut ei olnud . . .

Wanamees aga wotas . . . ja ta väljasirutatud käsi
wärises.

Kohmetatud, segane pigistasin ma ta musta wärisewat
kätt. „Ära nurise wennas, mul ei ole sulle midagi anda.“

Wanamees waatas mulle otja. Kerge naeratus lehwis ta
sinistel huultel — ja oma korda pigistas tema minu kätt.

„Mis sellest!“ kogeldasiwad tema huuled, „Kas selle eest:
„Suur tänu!“ Ka see on and . . .“

Ma tundsin, et ta mina wanamehe käest midagi sain.

J. S. Turgenjewi järele.

Tululikud juhatused.

Juuksekaswamisele on hea, kui juukseid õige sagedasti
tiheda kammiga suetakse. Ka pesema peab juukseid vähemalt
kaks korda nädalas. Kui juuksed pärast pesemist liig kuivad
on, siis wõietagu wähe prowangs-, mandli- ehk oliivi-õliga.
Liig kõwasti juukseid palmitseda on neile väga kahjulik.

Suwise päewatamise wastu on hea, kui nägu mitte
liig sagedasti ei pesta. Pesemise järele wõib nägu rõõsa
piimaga üle wõida.

Pihkwa kaubapank.

Panga aktiia kapital 1,250,000 rbl. — kop.

5000 aktiat à 250 rubla.

Tagawara kapital . 325,071 „ 74 „

Pääpank ja walitsus on Pihkwas.

Pangal on jaoskonnad:

Jurjewis, suure turu ääres, Brocki majas,

Pärnus, riütsli uulitsas, omas majas,

Windawis, Kuuramaa kubermangus,

Goldingenis, Kuuramaa kubermangus,

Narwas, Peterburgi kubermangus,

Ostrowis, Pihkwa kubermangus,

Porhowis, Pihkwa kubermangus,

Welikije-Lukis, Pihkwa kubermangus.

Lambi-tahti peab enne pruukimist äädika sees leotama, siis ei põle ta mitte lõheda.

Wärskleid mune võib wanade seast selwiisil äratunda, et neid keelega katsutakse: kui ümargune ots soe ja teraw ots külm on, siis on muna terve; on aga mõlemad otsad soojad, siis on muna lõhmata.

Salba võib jälle värskeks teha. Wanaks läinud või sulatatakse ja wõetakse pealt waht ära ja kastetakse siis kõrwe-tatud leiwatoorik sisse. Ühe ehk kahe minuti pärast ei ole võil enam wana maiku juures, kuid leiwatoorik lõhnab halwasti.

Esimesed annhinnad: Mitmed kuld- ja hõbe anurahad.

C. D. Jesta, Tartus,

Maarja uulitsas N 21/23, wastu Eesti kirikunaida.

Kiiraidumise, graniti- ja marmorikauba wabrik,
walgewase- ja rauawalamise wabrik.

Suur lukusepa töökoda.

Hauakiwide ja mälestuse sammaste
walmistamine kõigist pruugitawatest
marmori ja graniti seltsidest.

Graweerimised ja pääskirjad
walmistatakse kõige kiwiseltside ja
metallide sisse.

Hauaristid

mitmesugusest rauast.

Wannikud metallist, aiapingid ja
raust aidasid kõige odawama hinna eest.

Tellitud tööd joonistuste järele saawad
korralikult ja ruttu tehtud.

Veiba suwel hallitamise wastu hoida, jelleks wõetagu
wiljaõilmeid ja pandagu neid taigna wee hulka.

Põleund haawale on hea, kui puuõlist ja meewahast
segamine sulatatud salwi peale pandakse. See määratakse
linase lapi peale ja pandakse haige koha peale.

Jalgade higistamise wastu aitab maarjajää. Seda
on waja enne ärasulatada, uuesti kõwaks minna lasta ja siis
peeneks õeruda. Seda maarjajää jahu pandagu sinna kohta
sukkade sisse, kust kohalt jalad liialt higistawad, ja mõne aja
pärast on higistamine kadunud.

Karl Hackenschmidt'i auruga wärwimise wabrik

Tartus, Laatsareti nultsa nr. 1 7.

Wabrik on asutatud 70 aasta eest.

Ministerlumi suur hõbe auraha.

Toimetab

Kraasimist

näid uue juure korraliku ja täieliku sisseajamise läbi, nii et igaks
warsti lorda saab ja mitte tähtselt tagasi sõita ei pruugi.

Retramise wabrik

on väljaproovitud kõige paremate, uuemate leiduste järele valmis-
tatud masinatega sisseajatud, nõnda et võimalik on kõige peenemaid
ja kõige jämedamaid ühetoolisi lõngasid tehrata. Korutamist toime-
tatakse 2, 3, 4, 5 ja 6 keeruliseks.

Knidas või kana wärskse seifab. Kui praegu tehtud
või hoolega piimast ära on pestud ja rätikuga kuivaks
pühitud, jaotatakse see väikesteks osakesteks ja pandakse poti-
leste sisse, mis ühte suurde, pooleni weega täidetud katlasse
pandakse. Weesi aetakse kunni keemiseni kuumaks, siis lastakse
ta ära jahtuda ja wõetakse potid välja. Sulamise läbi
lähewad või sees olevad juustujaod põhja, ja saadakse nii
täiesti puhastatud ja maitsewat wõid, mis kuue kuu pärast
weel niisama hea on.

Karl Hackenschmidt

Tartus. Laatsareti nultsa nr. 1 kuni 7.

Rudumise wabrik

oob riidet 1 kuni 3 arshinat laia ja igat kirja ja moodi. Suured
rätikud lootakse igas lauses ilma leikõmbluseta.

Wanutamise

sünnib auruwäel igasuguste kangaste ja rätikute juures kõige paremal
wiisil, ning on võimalik toodud töösid weel seltsamal päewal tätte saada.

Willased ja poolwillased riided,

loodootud ja poeriided, saawad tükides või ka terwest kõige ilusa-
mate wärwidega korralikult wärwitud ja dekateeritud, nõnda et
nendesse wihmaplekkid ei teki ja läik mitte ei kao. Siidised ja
poolsiidised kleidid, rätikud ja pitsid ei saa mitte üksnes kõige ilusa-
mate wärwidega wärwitud, waid saawad ka kunstiteel rohtudega
pestud ja ilutöös korrapäraselt kaunistatud.

Terwete palitööde ja uniwormide wärwimist.

toimetatakse nii, et nad pärast mingil moodul märja või kuiva
läbi ennast kofu tõmmata ei saa.

Lahtiseid willu, willast lõnga

wärwin kõigis wärvides eht ja igas korwas, nõnda kui neid püra-
riieteks, wooditekkideks, saani- ja wanfritekkideks tarwis läheb.

Riiete trükkimist

willaste, poolwillaste ja siidirätikute pääle toimetan kõige uuemate
ja ilusamate kirjadega.

Linase riide wärwimist ja trükkimist

kardinate ja kangaste pääle, sinise põhjaga, toimetan nii, et nad
sugugi ei pleegi.

Küüdsed hinnad on endistest hindadest odawamad.

Maljaks.

Ritfikuses. Talupoeg (kes warga õõsel omas tallis
leiab): „No, mis teil õõsel minu tallis asja on?“ —
Waras (ehmatanult): „Tahsin ainult näha, kas teie hobused
kõik weel alles on.“

Arusaadam. Soldat (teisele): „Wõi siis linna-
nõuniku kõõgi-kata armastab sind? Milleläbi ta seda sulle
tunda andis, lille- ehk filma-kõne läbi?“ — Teine: „Ei,
see sündis worsti-kõne läbi!“

Joh. Eschscholtz

Tartus,

Uueturu uulitsas nr. 10.

**Kuld- ja hõbe asjade magasin ja
töökoda.**

Suur ladu

kuld- ja hõbe-asju, laua nõunsid j. n. e.

Melchior, Alfenide ja Alpakka asju.

Kuldamise ja hõbetamise töökoda.

Wappide, kroonide, nõõpide, monogrammide,
kontermarkide, medaljede, auutähtede j. n. e.
pressimine ütsikult ja hulga wiisil.

Kuld ja hõbe kihluse ja laulatuse sõrmustid.

Tellimised toimetatakse puhtast ja maitserikkast

Ostan kulda ja hõbedat
päewakursi järele.

Piksewardat kulla otsaga 5 rbl. ja kallim.

Suur ladu kallid kiwa,

loomulikkusid ja järestehtud.

Põhjus. A.: „Mitspäraast oled oma koera saba maha
raimunud?“ — B.: „Jah, see risu tikkus ikka saba liputama,
kui mu ämm külaste tuli, ja mul oli selle üle paha meel.“

Tark poeg. Isa (kes juba kümnelt kannu õlut joob):
„Kui mamma küsib, kui palju ma joonud, siis ütled kolm
kannu! Kas mõistad?“ — Juku: „Pappa, ma ütlen
parem kuus — muidu saab ta walest aru!“

Linnalaps. Weike Frieda näeb maal esimest korda
lindusid wabalt ümberlendamas. — Frieda: „Waesed loo-
makejed! Dõjeks ei ole neil puurigi, kuhu magama minna.“

Ewald Freymuth

Tartus,

Kühn'i uulitsas nr. 1,

soowitab linast, poollinast, buldani,
kalliko ja rootsi riidet ning kõigeparemat

mõldre work-riiet.

Õllewabrik „Gambrinus“.

Tartus, Emasõe uulitsas nr. 12, 13, 14,
esimeses linnajaus.

Selle wabriku omanik **Julie Delschlägel**, soowi-
tab kõrgeste auustatud ostjatele oma wabrikus walmis-
tatud õlut, mis täieste hää on, nagu:

Pilseneri õlut (heledat),

Kloostri õlut (tumemat),

Laageri õlut (heledat),

Porterit ja mõdu.

Tellimised saawad wastuwõetud ülewal nimetatud
wabrikus kui ka endise hr. **M. Pauli** müüd **G. Meltsas**
ja **Jürgens'i** kaupluses, Jaani uulitsas nr. 18,
Raatuse tagan.

Õnnetus. Juut: „Oh, kui te teaksite, mis õnnetus
mulle juhtus — mu naene jooksis ära!“ — Herra: „Kellega
ta ära jooksis?“ — Juut: „Teie küsite seda weel — minu
rahatapiga!“

Hariduse tundemärk. Meiu: „Ah, need Pariisi
elanikud, kui haritud nad on! Ma ütlen Teile — kõik
wiimne kui üks!“ Herra: „Oma arwamist on Teil
tarwis näituste abil tõeks teha!“ Meiu: „Oh, midagi
ei ole kergem! Sää! kõnelewad ka kõik woorimehedgi
prantsuse keelt!“

Eduard Friedrich

Tartus, Riia nultitsas nr. 2, Thuni mäe all.

!Suur ladu

Õmblusmasinaid, koorelahutajaid, dekimal- ja laau-
kaalusid, tulepritsid j. n. e. j. n. e.

Kõige parem ostekoht! kõige odavamad
hinnad.

Russane auruha 1908.

Suur hõbe auruha 1908.

S. Berg

Tartus, Promenadi nultitsas nr. 3.

Gummitemplite wabrik.

Ametikohtade, wallawakitsuste ja kõigi teiste asu-
tuste jaoks walmistatakse gummitemplisid igas suuruses,
mitmesuguse kirjamise järele.

Tõõ on piinlikult puhas, hinnad kõige odavamad.

Graweerimise ja kullaseppa töötuba

täidab ruttu ja puhtalt kõiki tellimisi parajate hindadega.

Arusaadaw. „Mõh, Alaara, kas ja ka hirmsat maa-
wärisemist omas majas tundsid?“ — „Ei! Ma katsusin
just parajasti oma uut kleiti selga, mis mulle õmbleja
oli toonud!“

Merehaige. A.: „Sooh, wõi noor Itšig jäi siis
eila pörssi pääl haigeks?“ — B.: „Ja, ta ei suuda kirside
kõikumist wälja kannatada.“

Печат. разр. полицією. Юрьевт, 5 октября 1909.

Trükitud S. Laakmanni juures, Tartus 1909.

A. Danziger, Riias.

Esimene ja õige aurujõunga wärwimise
ja
keemikalik pesemise koda.

Kõige suurem sellesarnane asutus Wenemaal
Ainus töö wastuwõtmise koht Tartus

Eduard Friedrich'i juures

Riia- ja Aueturu-nultitsa nurga peal, Thuni mäe all,
ja Raatuse nül. № 16.

Kõikisugused wiskased ja poolwiskased kangad saa-
wad wastu wõetud:

Wärwimiseks eht wastupidawate wärwidega, ilma
et riide headus rikutud saaks.

Wanutamiseks, mille läbi mitte paksult koetud kan-
gad paksuks ja lõngad willa pääl kinni laetud saawad.

Pressimiseks ja dekkateerimiseks, mille läbi kangas
sirgels tõmmatud ja lahtiwaks tehtud saab, nõnda et riie
landes ennaist enam kottu ei lõmba ja karwaseks ei lähe.

Ka wõiwad kõik riided kunstilisel wiisil wihmalind-
laks tehtud saada.

Ainus ja korralik talitus!

Wõimalikult odawad hinnad!

Eduard Friedrich, Tartus,

Riia- ja Aueturu nül. nurgal № 2 ja Raatuse nül. № 16.

H. Lillemann,

eine Ged. Kinnastilt,

Kella-Kauplus

parandus-töötuba,

Cartus, Promenadi nui. № 11.

Suur ladu kõikjagu
tasku-, seina- ja
lana-kellasid,
iseäranis laialt tuntud
Omega, Boreli ja
Unioni prätššioni
anker - uurisid.

Wastatus korraliku ja
rutulise paranduse tööde
eest kõiges uurimakri-
tööstuses.

